

Sobirania? “És l'economia estúpida!”

written by Gonçal Mayos | 18 de juliol de 2016

L'Estat és avui i cada vegada més una **eina de la ciutadania**. Amb independència de la forma concreta que adopti, és una eina institucional i política que respon al llarg i difícil empoderament de la gent durant l'evolució política moderna.

Tradicionalment, Estats i imperis eren armes de domini de les elits sobre unes masses a la pràctica totalment desempoderades. Per això tan poques revoltes populars (sovint justificades pels abusos de les elits i el mal ús dels mecanismes estatals) acabaven en revolucions triomfants. Malgrat tenir alts costos i empobrir el país, la repressió violenta era sostenible donat que regnava una autarquia econòmica que ha desaparegut amb la [turboglobalització](#) ([vegeu nota 1](#)).

Avui els Estats són molt permeables als mercats globals (deslocalitzacions, fluxos financers...) i condicionats per decisius “**fenòmens-inter**” com la integració econòmica i política en la **Unió Europea**, la interculturalitat de grans capes de la població (i no només per l'emigració!), dinàmiques interjudicials i interconstitucionals amb veïns i partners internacionals, etc.

N'hem tingut molts exemples durant la llarga **crisi post2008**. És el cas p.e. de la vulnerabilitat enorme dels anomenats pomposament “deutes nacionals o sobirans” sota els dictàmens dels mercats internacionals i d'organitzacions-Inter com **Banc Europeu, Banc Mundial, Organització Mundial Comerç o Fons Monetari Internacional**. Encara en tindrem més amb la creixent hegemonia de la “**lex mercatoria**” que impulsa tractats internacionals com el Transpacífic i el Transatlàntic (encara en inquietant negociació).

La turboglobalització i la governança mundial que en resulta desempoderen tots els Estats però –sobretot i com diem– **converteixen en inviables a mig termini els que fracassen en mobilitzar i liderar eficaçment tota la seva població i desenvolupar totes les seves potencialitats.** Tendeixen a fracassar sobretot els que s'imposen només com a arma de domini dràstic, antipopular i per una “raó d'Estat” que es limita servir les elits extractives i els seus clients territorials.

Avui, un Estat pot continuar sent útil a les elits, però no en exclusiva ni en clara oposició al conjunt de la població com passava arreu fins pràcticament el segle XVIII. Les dinàmiques macrohistòriques que duen a les actuals turboglobalització i governança mundial condemnen a mig termini els Estats antiquats. En són signes inequívocs que romanguin com a mera **arma de domini en favor dels seus “clients”, nuclis territorials i elits extractives, i que menystinguin les necessitats socials, productives, biopolítiques i de desenvolupament de les seves poblacions.**

Sense entrar en idealitzacions, podem sintetitzar mínimament dues raons per a que sigui així:

1. El **creixent empoderament de la població** fa que, tot i no ser encara satisfactori, impedeixi que un Estat pugui subsistir a mig i llarg termini oposant-se a la gent.
2. La **competència entre els Estats (que avui és bàsicament econòmico-productiva)** fa que siguin inviables els que prioritzen el domini i l'extracció a la cooperació i el desenvolupament.

Una de les conseqüències més importants de l'evolució biopolítica dels Estats moderns és que, reduïts a ser una mera arma de domini, són derrotats i substituïts pels que saben ser una eficaç eina productiva i potencien l'empoderament de tota població. Els Estats anquilosats en les antigues hegemònies -

preocupats per mantenir a ultrança el domini d'una elit, d'uns territoris i/o d'unes classes per sobre d'altres- s'autodestruïen per ineficaços, injustos, insolidaris, improductius i incapaços d'assolir els mínims estàndards biopolítics moderns.

Certament, es tracta d'una dinàmica política, social, econòmica, de desenvolupament... que és complexíssima però enormement retroalimentadora i que es potencia exponencialment. Per això, unes coses acaben precipitant les altres i -en conjunt- condueixen als anomenats "Estats fracassats" o els situen al límit de la bancarrota. Actualment n'hi ha bastants exemples. Malgrat que les seves circumstàncies "exteriors" són diverses, solen coincidir en tenir **un similar i lamentable mecanisme "interior" que destrueix la cohesió democràtica, bloqueja polítiques equitatives i castiga el desenvolupament econòmic productiu fins a fer-lo inviable.**

Donada l'enorme acceleració de la història en l'actualitat, al cap de no massa temps, fins i tot les famoses "elits extractives" que se'n beneficien se n'adonen que aquell Estat és una **mala eina per a les necessitats del present** i que **l'han d'abandonar inclús pels seus propis interessos a mig termini.** Doncs bé, **l'Estat espanyol** s'aproxima molt a aquests tipus d'Estats perillosament ineficaços i propers a la bancarrota.

De la **Guerra civil** en van sorgir enfortides dues "espanyes" que no s'ha fet cap esforç profund de reconciliació (només cal pensar en els avatars de la **Llei de memòria històrica** i intents com el del **jutge Garzón**). Oblidant polítiques tant necessàries com tradicionalment reivindicades com la reforma agrícola, etc., la transició postfranquista es va limitar a extreure recursos dels territoris més productius (amb excepció del **País Basc** i **Navarra** per l'impacte d'**Eta...**) per accontentar amb subsidis els menys productius. I -sobretot- acabar drenar-los tots per enfortir el poder polític, administratiu, funcional, però cada vegada més també financer, en les

infraestructures, etc. del “**Gran Madrid**” i el seu entorn.

L'Estat espanyol ha aconseguit mantenir i inclús potenciar les elits extractives beneficiades per la victòria en la **Guerra civil**, tot afegint-hi alguns sectors propers que s'havien “agiornat” (p.e. provinents del **PSOE**). L'èxit ha estat tan gran i hom ha constatat que efectivament “todo está atado y bien atado”, que s'ha perdut totalment la por a un significatiu capgirament.

Això es pot veure perfectament en:

- les polítiques del segon mandat d'**Aznar**,
- la no acceptació de les conseqüències dels errors comesos durant la gestió de l'**11M**,
- el menyspreu tant dels moviments a les places del **15M** del 2011, com de la seva influència posterior generant nous moviments polítics amb importants resultats electorals,
- la resposta al maltractament i reivindicacions catalanes (similars i cada vegada més esteses a **València, Illes Balears**, etc.),
- una “guerra bruta” en contra de polítics i organitzacions considerades “sobiranistes” que inclús es publicita barroerament per a obtenir-ne rèdits electorals,
- la passivitat (entre gandula i vanitosa) de **Rajoy** i el seu govern,
- l'ostentació de cohesió disciplinada dels propis sectors socials i les institucions estatals, de la voluntat de pervivència i de l'hegemonia electoral inclús sota l'enorme corrupció que en resulta del resultat electoral del 26J (tant esclaridor com sagnant).

Ara bé aquests “èxits” immediats amaguen nefastes conseqüències a mig termini com les que hem apuntat i que, cada vegada més, xoquen amb els mencionats “**fenòmens-inter**” que avui són decisius. En resulten unes conseqüències molt més

perilloses que es minimitzen en el tractament de la premsa i les televisions "nacionals".

En mencionem uns mers exemples indicatius:

- La constatable pèrdua de rellevància de l'Estat espanyol en el marc internacional i en la **Unió Europea**. P.e. no va ser convidat a cap de les darreres decisives cimeres. Són casos molt significatius per ser temes primordials per a la política de **Rajoy, Margallo i Fernández Díaz** el poc èxit (i inclús presència) a la cimera del **Brexit**, i les reaccions sobre **Escòcia** o **Gibraltar**.
- La tercermundista visita d'**Obama**: el que es venia com un èxit diplomàtic nacional xoca amb una realitat mínima, displicent i distreta clarament subordinada als esdeveniments actuals als **Estats Units**.
- La ja inevitable sanció de la **Unió Europea** (encara que la multa sigui 0 euros, es constata que la sanció és l'increment dels impostos i les retallades) per les polítiques econòmiques electoralistes del **PP**.

Tot apunta a un Estat anquilosat, amb una estructura, unes polítiques, unes elits i una hegemonia que es neguen a canviar el més mínim. Darrera l'aparent solidesa de qui no està disposat a evolucionar amb la història, però, s'hi percep una creixent debilitat interna i davant els reptes internacionals. Desconeix, no s'hi prepara i inclús menysprea ostentosa molts dels perills que ja no són simplement "exterior" de la turboglobalització, dels mercats globals i dels fenòmens-inter.

Potser encara més suïcida, barroer i brutal és el menyspreu de conflictes "interiors" que perjudica conscientment capes enormes de la població catalana, balear, valenciana... però també -encara que no econòmicament- basca, navarra, gallega... Això inclou el patiment de molta població en aquests i altres territoris damnificats per la turboglobalització i les polítiques espanyoles (atur enorme, expulsions hipotecàries, misèria crònica...).

També bloqueja les legítimes polititzacions reclamades pels hereus del **15M**, avui ostentosa i exclosos de tota possibilitat real de governar. I això amb el sorprenent suport del **PSOE** que –fascinat pel còmode bipartidisme- oblida que moltes de les seves “bases” també es senten radicalment excloses de l'Estat i la política actuals.

Ja acabant. Cal no menystenir la potent retroalimentació de les dinàmiques apuntades que –no sent les úniques!- estan tenint un molt inquietant impacte multiplicador que pot amenaçar l'**Estat espanyol** inclús a mig termini –i no només en la seva viabilitat econòmica!-. Tot això obre una indubtable oportunitat al sobiranisme català... però també a molts altres sectors que se senten llargament menystinguts, oblidats i exclosos.

Una vegada més podem dir: “És l'economia estúpida!”, però també cal reconèixer que tant les causes com les conseqüències van molt més enllà.

Nota:

(1) Anomenem “turboglobalització” a l'acceleradíssima mundialització actual que augmenta exponencialment tots els paràmetres d'interacció: velocitat, quantitat, qualitat, intensitat, abast, llunyania, acceleració, seguretat, constància, omnipresència... Abans la humanitat no tenia consciència de si com un conjunt en constant i profunda relació. Però avui la “turboglobalització” és una realitat evident i decisiva per a tots per la seva rapidesa, intensitat, instantaneïtat, omnipresència, els accelerats i llunyans feedbacks, així com també per haver-se convertit en una realitat sistemàtica, quotidiana i banal.